

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

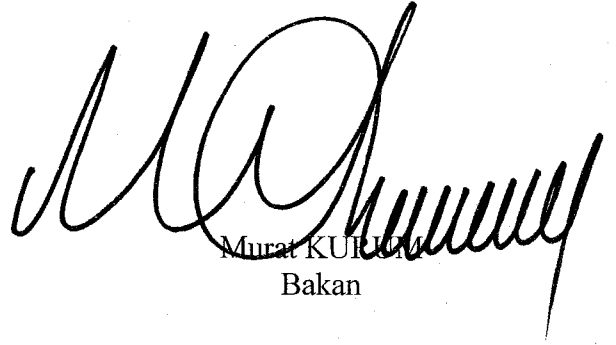
08 Eylül 2022

Sayı :30824082-610 456383
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 11 Sayfa)
- Cevap Yazısı (160 Adet, 323 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ'NÜN
TBMM 7/68956 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Hukuk devletinin en önemli gereklerinden biri temel hakların güvenlik altına alınmasıdır. Anayasa'nın 56/1'inci maddesine göre ise herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, aynı maddenin ikinci fıkrasına getirilen düzenleme ile de 'çevreyi geliştirmenin, çevre sağlığını korumanın ve çevre kirlenmesini önlemenin gerek devlete gerekse vatandaşlara ödev olarak yüklendiği yer almaktadır.

Ancak, AKP Hükümetleri boyunca uygulanan, ekolojik bir bakış açısından yoksun, halkın sağlığını ve ekosistemin geleceğini görmezden gelen Maden Yasası, Mera Yasası, Orman Yasası, Turizmi Teşvik Yasası ile sermayenin lehine düzenlenen ÇED Raporları ve ormanların, sulak alanların, doğal sit alanları ve tarım arazileri ile halkın yaşam alanlarının dahi sanayileşme, madencilik, jeotermal, biyogaz ve benzer tesisler için tahsis edilmesi, yerli ve yabancı şirketlerin talanına açılması sağlanmaktadır. Rant uğruna insanlar, tüm canlılar zehirlenmekte, su kaynakları atıklarla kullanılamaz hale getirilmekte ve doğamız insafsızca katledilmektedir.

"Yerin üstü altından değerlidir, toprağımıza, tarım arazilerimize, ormanlarımıza, sularımıza yani geleceğimize sahip çıkmak için mücadelemizi sürdüreceğiz" diyerek hak arayan yurttaşların şirketlere karşı verdiği mücadele kriminalize edilmekte, siyanür ile altın arayan şirketlere hukuksuz, adaletsiz ve vicdansız izinler verilmekte, Ordu'da Fatsa-Ünye arasındaki, Balıkesir ıvrindi yakınlarındaki, Uşak Eşme, Eskişehir Kaymaz ve ülkenin dört bir yanındaki altın madenleri kapasite arttırarak işletilmeye devam etmektedir. Kamuoyundaki tüm itirazlara rağmen Türkiye'nin dört bir yanında siyanür ile altın arayan şirketlere izinler verilmeye devam edilmektedir.

Bergamalı köylülerin köy ve ilçelerinde siyanür kullanımına karşı kullanılan siyanür yönteminin tehlikeleri, sağlık açısından taşıdığı riskler, yeraltı su kaynaklarının kirlenmesi açısından taşıdığı riskler ve yöredeki eko-sistemin yok edilmesi isyanları ve hukuk mücadeleleri 13 Mayıs 1997 tarihli Danıştay kararıyla altın madeninin coğrafi yeri ve bölgenin jeolojik durumu nedeniyle söz konusu işletme izninin insan sağlığı ve çevresel riskler açısından kamu menfaatine uygun olmayacağı görüşü benimsenmesine rağmen işletmelerin faaliyetleri durdurulmamış, aynı şekilde Kaz Dağlarında da benzer olaylar yaşanmıştır. Kazdağları'nda, Fatsa'da, Madra'da, Bakırçay'da yaşanan felaketlerden ders çıkarılmayarak, 21 Haziran 2022'de ikinci "Çernobil" olarak adlandırılan Tunceli, Malatya ve Sivas'ın ortasında bulunan Erzincan'ın İliç ilçesine bağlı Çöpler Köyü'ndeki Çöpler Altın Madeninde de aynı fekaetin yaşanmasına göz yumulması tam bir cinayettir. Anagold Madencilik A.Ş. tarafından işletilen maden işletmesinde boru hattında yaşanan arıza nedeniyle çevreye ve Keban, Karakaya ve Atatürk barajlarını besleyen Fırat Nehri'ne ve İliç Barajı'na siyanür yayıldığına ilişkin bilgiler basında yer almıştır. 02.45'de meydana gelen olaya saat 05.00 sularında müdahale edilmesine kadar geçen sürede vanaların kapatılana kadar yaklaşık 20 ton siyanürlü su, sülfirik asit ve kimyasal maddenin önce madenin altındaki dereye, oradan da Fırat Nehri'ne karışarak İliç Barajı'na ulaştığı iddialarına karşın altın madeni işletmesi tarafından döküntünün içerisindeki toplam siyanür miktarının 8 kg. olduğu ve hemen temizlendiği iddia edilmiştir. Erzincan Valiliği'nce sızıntının Fırat Nehri'ne ulaşmadığı açıklamaları yapıp Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ise kirliliğin dere yatağına ulaşmadığı belirtilerek maden şirketine 16 milyon lira para cezası kesilirken İliç Doğa ve Çevre Platformunca siyanürün suya karıştığını gösteren videoların bulunduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, ÇED Raporunda;" Proses atığı siyanür bozundurma ünitesinde siyanürden arıtıldıktan sonra ADT'ye (Atık Depolama Tesisi) verilmektedir" ifadeleri yer almasına karşın 21 Haziran'da patlayan borulardan 20 metreküp (20 ton) siyanürün dış yüzeye sızdığını ortaya koymuştur.

Deprem bölgesinde olan ve geçmişte birçok deprem yaşayan ve ilerde de yaşanabileceği bilindiği halde alınan sorumsuzca kararlar ve doğayı ve yurttaşların sağlığını hiçe sayan uygulamalar alarm vericidir. Keban, Karakaya ve Atatürk barajlarını besleyen Fırat'ın dibindeki işletmenin yılda 9 bin ton kullandığı sülfürik asit miktarını 122 bin tona, yılda 6 bin ton kullandığı siyanürü 11 bin tona çıkardığı, 2019 yılında geliştirilen yeni proje ile sülfürik asit ve siyanürün birlikte kullanıldığı ve bu projede kullanılan 40 kimyasaldan 23 tanesinin doğrudan kanserojen olduğu, 25 yılda dolması gereken atık havuzunun 2 yılda dolduğu için her gün binlerce ton zehirli atığın evaporatörler denilen püskürtme cihazlarıyla barajdaki sülfürik asitli suyun çekilerek atmosfere salındığı ve havanın kirletildiği, her yıl yüzlerce endemik türde kuşun atık havuzunu' göl sanıp suyunu içerek katledildikleri görüntü ve bilgileri kamuoyu ile paylaşılmıştır. Öte yandan, Türk Tabipler Birliği, TMMOB, Türk Toraks Derneği, İstanbul Teknik Üniversitesi ve çeşitli STKTar "Akarsuya karışan toksik kimyasalların akarsu ekosisteminde çok büyük tahribata neden olacağını, yörenin yüzey ve yer altı su kaynaklarının kirlenmesine yol açacağı, yörede besin döngüsüne katılacağı (tatlı su balıklarının, sulama nedeniyle tarımsal ürünlerin yapısına girerek), bunun da yörede halk sağlığını olumsuz etkileyeceği yaptıkları bilimsel çalışmalarla da ortaya koymuşlardır.

Bu bağlamda;

- 1- Maden şirketlerinde yaşanacak herhangi bir olumsuzluğa karşı uyarı verecek veya anında müdahale edecek sistemlerinin bulunmaması bir eksiklik değil midir? Dünya standartlarında olduğunu iddia eden şirketin meydana gelen sızıntıya anında müdahale edebileceği teknik donanımı bulunmakta mıdır?
- 2- Yaşanan sızıntıdan dolayı zararlı kimyasallarla kirlenen alanlara gerekli müdahale de bulunulmuş mudur?
- 3- Sızıntıya maruz kalan işletme çalışanları bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise çalışanlar ve bölge halkı için herhangi bir sağlık taraması yapılmış mıdır?
- 4- Söz konusu işletmenin, son denetimi hangi tarihte yapılmış ve denetim raporlarındaki atık maden barajına yönelik tespit ve değerlendirmeler neler olmuştur?
- 5- Söz konusu işletmenin bir nevi kaçak bir nükleer tesis olduğu da belirtilen bilimsel raporlarda işletmenin ÇED Raporu'nda yer alan önlemleri almadığı konusunda herhangi bir denetleme yapılmış mıdır? Yapıldı ise denetim raporuna yansıyan değerlendirmeler neler olmuştur?
- 6- Söz konusu işletmede yaşanan olay sonrası analiz için kaç noktadan ve ne kadarlık bir alandan ne tür örnekler ve numuneler alınmış ve ne kadarlık bir alanda analizlerle takipler yapılmıştır?
- 7- İşletmeden sızan kimyasalın Fırat Nehri ve İliç Barajı'na sızıp sızmadığı konusunda numuneler alınmış mıdır? Alındı ise sonuçlar kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 8- Sızıntının ekosistem üzerinde yarattığı tahribata ilişkin olarak Bakanlığınızca yapılmış olan herhangi bir zarar tespiti yapılmakta mıdır?
- 9- işletmenin halk sağlığı üzerinde yaratacağı olumsuz etkilere yönelik olarak bölgede yapılmış herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır? Bölgede yapılmış herhangi bir kanser taraması var mıdır?
- 10- Yasaların çiğnenmesine göz yuman, görevini yapmayıp ihmallere sebep olan, çevre karşıtı yatırım ve plan kararlarına onay veren, asli sorumluluklarını yerine getirmeyerek bu felaketlere sebep olan sorumlulara yönelik herhangi bir idari ve adli soruşturma başlatılmış mıdır?
- 11- Yaklaşık 600 futbol sahası büyüklüğündeki yağın liç sahasında heyelan olduğu ve heyelan sonucunda sahanın zeminindeki geomembran tabakanın koruyucunun yırtıldığı ve bu yırtığın da bulunamadığına ilişkin basında yer alan iddialara ilişkin Bakanlığınız ilgili birim tarafından yapılan herhangi bir araştırma olmuş mudur?
- 12- Tesisin yer altı ve yüzeysel sulara olan etkisi ile yöredeki flora ve faunaya etkileri araştırılmış mıdır?
- 13- İşletmenin bulunduğu sahada kaç adet evaportör bulunmaktadır? Atık havuzlarında bulunan ve evaportörlerle atmosfere salınan zehirli kimyasalların gerekli ölçümleri ve insan sağlığına, doğaya, suya ve tarım alanlarına olan etkileri araştırılmış mıdır?
- 14- Bölgede olası bir deprem durumunda siyanürün doğaya karışacağına ilişkin bilimsel raporlara rağmen işletmenin faaliyetlerine izin verilmesinin gerekçesi nedir?

- 15-İşletmenin kazaya ve toplu ölümlere açık asitler ile siyanürlü çözeltilerin birbirine çok yakın veya temas halinde kullanılmasına izin verilmesinin gerekçesi nedir?
- 16-İşletmenin halk sağlığına, habitata, kültürel geçmişe verdiği zararlar ve yaşam savunucularının, çeşitli STK ve odaların hukuki başvuruları ve suç duyuruları göz önüne alındığında Bakanlığınızca faaliyetleri durdurulan işletmenin kapatılması, atık baraj gölünde biriken binlerce ton tehlikeli atığın, liç yığınlarının, pasa dağlarının bilimsel yöntemlerle zararsız hale getirilmesinin en kısa zamanda sağlanması yönünde herhangi bir girişim olacak mıdır?
- 17-2019 yılında geliştirilen yeni proje ile sülfürik asit ve siyanürün birlikte kullanıldığı ve bu projede kullanılan 40 kimyasaldan 23 tanesinin doğrudan kanserojen olduğu, yıl boyunca bir milyon 720 bin ton zehirli, yakıcı, dağlayıcı ve boğucu kimyasal madde kullanılmasının bölge insanlarının ve o bölgede yaşayan bütün canlıların yaşamına yönelik bir tehdit olduğu Bakanlığınızca bilinmemekte midir?
- 18- Bakanlığınız siyanür havuzunun deprem ya da sel vb. nedenlerle çökmesi, yıkılması, aşırı yağışlarla hasar görmesi sonucunda bir ekolojik felaket yaşanacağını ve kilometrelerce genişlikteki bir alanda doğal hayatın sona ereceğinin farkında mıdır?
- 19-Ekolojik bir bakış açısından yoksun, halkın sağlığını ve ekosistemin geleceğini görmezden gelen, sadece ve sadece sermayeyi destekleyen politikalarınızda bir değişikliğe gitme planlamanız mevcut mudur?
- 20-Kirletmenin ve doğal dengeyi bozmanın bahanesi halini almış olan "Sürdürülebilir Kalkınma" yerine, "yaşamın sürdürülebilirliği" ilkelerinin belirlenmesi düşünülmekte midir?

CEVAP

Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkiinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasında; açık ocak madencilik metoduyla çıkartılan kompleks cevher, yığın liçi yöntemiyle, yığın liç ile işlenemeyen oksitli cevher dışındaki sülfür oranı yüksek cevher tank liç yöntemi ile işlenmektedir. Tesise ilişkin Bakanlığımız tarafından verilen; 16 Nisan 2008, 24 Aralık 2014 ve 07 Ekim 2021 tarihli ÇED Kararları bulunmaktadır. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler; ÇED Süreci ile Çevre İzin ve Lisans Sürecinde belirlenmiş olup, Bakanlığınızca takip edilmekte ve değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, tesiste her ay 19 adet yeraltı, kaynak, su deposu ve çeşmeden, 8 adet yüzey suyu noktasından 1 adet yeraltı suyundan ve 1 adette yüzey suyundan olmak üzere gerekli örnekler alınmakta ve çevresel açıdan izlenmektedir. Alanda sızdırmazlığa ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı tespit edildikten sonra atık depolama izni verilmiştir.

Bakanlığınızca tesiste 23-24/06/2022 tarihlerinde yapılan denetim ve incelemeler neticesinde; 21/06/2022 tarihinde yığın liç sahasına ait siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında arıza sebebiyle basınç düşüşü olduğunun görülmesi üzerine tesis tarafından alanda yapılan kontrollerde, boru hattına ait kaynak noktasında kopma olduğunun, akabinde tesis tarafından acil müdahale çalışmaları kapsamında sahada bulunan besleme operasyonunun durdurulduğunun ve boru hattındaki solüsyon ile kirlenen alanlara gerekli kimyasallar ile müdahale edilerek buradaki kontamine olmuş malzeme toprak yüzeyden sıyrılarak geçirimsizliği sağlanan güvenli alana taşındığının tesis tarafından beyan edildiği ve proseste kullanılan yaklaşık 20 m³ olduğu beyan edilen solüsyonunun saha içine ve dışına aktığı tespit edilmiştir.

Söz konusu tesiste Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında yapılan denetimler de dahil olmak üzere 2015 yılından bugüne kadar 111 adet çevre denetimi yapılmış olup, yaşanan olay neticesinde meydana gelen çevre kirliliğine istinaden Çevre Kanununun 20 inci Maddesinin (v) bendi kapsamında 16 Milyon 441 Bin 440 TL para cezası uygulanmış ve Kanunun 15 inci Maddesi gereğince de ilave çevresel iyileştirme çalışmaları tamamlanıncaya kadar Faaliyetin Durdurulması kararı alınmıştır. Bununla beraber, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri ve diğer suçlar uyarınca da Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gerekli tahkikat yapılmak üzere suç duyurusunda bulunulmuştur.

Denetimler esnasında Bakanlığımızca yetkilendirilmiş Çevre Laboratuvarı tarafından analizlerin yapılması amacıyla Bakanlığımız gözetiminde toprak ve su numuneleri alınmıştır. Söz konusu numune sonuçları 08/06/2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında incelenmiş olup, insan ve çevre sağlığı açısından herhangi bir risk bulunmadığı tespit edilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 19 uncu Maddesi çerçevesinde sahanın nihai durumunu belirlemek amacıyla Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu'nun kurulması, sahanın en düşük kotundan yüzey altı toprak numunesi alınması ve son durumuna ilişkin gerekli tespitin ve takibin yapılması amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz talimatlandırılmıştır.

Bakanlığımızca yapılan denetimler neticesinde, tesisin yığın liç doğu alanındaki taşma olan bölümde eski deforme malzemenin alandan kaldırıldığı, jeosentetik kil astar ve jeomembran malzemelerin serim işlemlerinin tamamlandığı; yığın liç batı alanındaki çalışmalara yönelik ise, deforme olan malzemenin toplanmasına ve yüzey suyu toplama havuzu inşaatı ve diğer proses kontrol, rehabilitasyon ve otomasyon, iyileştirme ve bakım onarım çalışmalarına devam edildiği tespit edilmiş olup, Bakanlığımızca sürece ilişkin değerlendirme ve takip işlemleri titizlikle sürdürülmektedir.

Projenin flora ve fauna üzerindeki etkisini azaltmak için doğaya yeniden kazandırma çalışmalarının yapılacağı, faaliyetlerin sonlandırıldığı kısımlarda rehabilitasyon çalışmalarına işletme sırasında başlanacağı, işletme süresince yapılacak test çalışmalarıyla, madenden etkilenmiş alanlarda yeniden bitkilendirme çalışmaları esnasında kullanılacak olan türlerin belirleneceği Nihai ÇED Raporu'nda belirtilmiş, alıcı ortamlarda oluşacak çevresel etkiler içinde detaylı izleme programı oluşturulmuştur.

"Flora Genel Değerlendirme" başlığı altında yer alan " Proje alanında tespit edilmiş olan endemik türlerin tohumları 2014-2019 yılları arasında Türkiye Tohum Gen Bankasına teslim edildiği için Ex-Sitü koruma amaçlı ilave bir çalışmaya gerek olmadığı, ancak özellikle kritik yayılışlı türlerin In-Sitü korunması amacıyla kurulan sera ortamında saksılarda üretilmesi ve tamamlanan alanların biyorestorasyonunda kullanılması büyük önem arz etmektedir" ifadesi hayata geçirileceği, Prof. Dr. Hayri DUMAN Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Prof. Dr. Abdullah HASBENLİ Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Prof. Dr. Zafer AYAS Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Dr. Saniye Cevher ÖZEREN Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Umut CIRIK CRK Planlama tarafından Proje kapsamında İliç (erzincan) Çöpler Kompleks Madeni 2. Kapasite Artışı ve Flotasyon tesisi proje sahası ve çevresi için flora-fauna raporu hazırlanmıştır. Flora-Fauna Raporu da verilen tedbirler titizlikle hayata geçirileceği belirtilmiştir.

Madende aşağıdaki çevresel kaynaklar için izleme programı uygulanmaktadır:

- Hava ve gürültü kaynakları,
- Su kaynakları (yüzey ve yer altı suları),
- Karasal ekoloji (flora ve fauna)
- Sosyoekonomik kaynaklar ve

Projede Maden Atığı Oluşmadan Önceki Mevcut Su ve Toprak Özelliklerinin İncelenmesi çalışmaları yapılmıştır. Sahadan alınan toprak örnekleri analiz edilerek çalışma alanına ait veriler elde edilmiştir. Proje ünitelerinin etkileşimde olduğu hidrostratigrafik birimleri olabildiğince temsil edebilmesi, yeraltı suyu gözlemi, test ve su temini amaçlı olarak çalışma sahasında toplam 41 kuyu açılmıştır. Proje alanında YAS durumunu belirlemek amacıyla 20 adet pompa testi yapılmıştır.

Ayrıca yığın liç sahası üzerinde HCN gazı detektörleri bulundurulacaktır. Yığın liç sahası tabanında oluşturulacak drenaj sistemi vasıtasıyla toplanacak yüklü solüsyon zenginleştirme ünitesine gönderilmeden önce yüklü solüsyon havuzunda toplanacaktır. İşletme ömrünün tamamlamış olan ADT, yığın liç üniteleri ve pasa depolama sahaları kapanış planları çerçevesinde üst örtü ile kapatılarak üzeri bitkilendirilecektir. Bu sayede uzun dönemde bu alanlarda depolanacak atığın tozuması önlenerek hava kirliliğinin önüne geçilecektir. İşletme sonrası dönemde yürütülecek faaliyetler genel olarak; açık ocak, pasa ve diğer ünitelerin kapanışı ile rehabilitasyon çalışmaları olacaktır. ADT’de kapatma işlemleri öncesinde sahanın kurutulması sağlanacaktır. Kuruyan yüzey üzerinde kaplanacak örtü tasarımı; 1m kalınlığında iri taneli kaya katmanı ve bu katman üzerine serilecek humus (bitkisel toprak) katmanından oluşacaktır. Yığın liç sahasının kapatılması aşamasında içerisine temiz su verilerek yığının yıkanması sağlanacaktır.

Çöpler projesinin tamamı için öngörülen çevresel izleme planı ÇED raporu Bölüm 3’de verilmektedir. Bu bölümde sadece maden atıklarının yönetimi çerçevesinde öngörülen çevresel izleme planı sunulmaktadır. Yüzey ve yeraltı suyu izleme noktaları dosyada yer almaktadır.

Söz konusu projede ADT’de su yönetimi çalışmaları kapsamında evaporatör kullanımı, su yönetimi ve saha yüzey suyu yönetimi için endüstriyel atık su arıtma tesisi yer alacaktır. Kurulması planlanan endüstriyel atık su arıtma tesisi ile, madenle temas etmiş yüzey suyundan askıda katı madde ve ağır metal giderimi yapılacaktır. Arıtılmış sular Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Tablo 7.1 gereklerine uygun olarak deşarj edilecektir.

ÇED ‘e konu proje dosyası komisyon marifetiyle incelenip değerlendirilmekte olup, söz konusu projede Erzincan İl Sağlık Müdürlüğü komisyon üyesi olup,olumlu görüşlerini bildirmişlerdir. ADT içerisine verilecek atıklar siyanürden arıtılacaktır. Maden Atıkları Yönetmeliğinde 10 ppm WAD CN için limit verilmiştir. Çöpler sahasında dekant çıkışı WAD CN miktarı 1 ppm ‘dir. Evaporatörler Proje kapsamında atık depolama tesislerindeki depolanan dekant suyunu daha kolay bir şekilde buharlaştırmak, atık barajı kapasitesini azaltmak ve daha düşük proses suyu maliyetleri çıkartmak için mevcut ve planlanan ADT’lerin çevresine toplamda 10 adet evaporatör konumlandırılması planlanmaktadır. Bununla birlikte ÇED Kararı verilmesi akabinde tesiste gerek Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz gerekse Bakanlığımızın ilgili birimleri tarafından denetimler yapılmakta ve ÇED Kararı’na aykırı çalışıldığının tespiti halinde idari işlem yapılmaktadır.

Cevher zenginleştirmede kullanılan kimyasal ve müstahzarların envanteri ve özellikleri VE Malzeme Güvenlik Bilgi Formları ise proje dosyasında yer almaktadır. Tesiste kullanılacak kimyasal ve müstahzarların yıllık tüketimleri ve 11/12/2013 tarih ve 28848 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik kapsamında tehlikeli olup olmadığı ÇED olumlu kararına esasa projede Tablo 5.1’de verilmiştir. Sülfürlü Cevherin POX tesisinde işlenmesi sonucu oluşacak proses atıkları %35-40 katı içerikli olarak ADT’de depolanacaktır. Cevher zenginleştirme amaçlı kullanılacak kimyasal maddeler Tablo 5.1’de verilmekte olup, kullanılan kimyasallar Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yer almamaktadır. Flotasyon ünitesinin kendi kimyasal deposu olacaktır ve kimyasallar günlük kullanım için buralarda depolanacaktır. Kimyasal deposu geçirimsiz bir alan üzerinde kurulu olacak ve gerekli havalandırma şartlarına sahip olacaktır.

“Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Mevkii'nde, Anagold Madencilik San. ve Tic. A.Ş. tarafından yapılması planlanan 847, 49729 ve 20067313 Ruhsat Nolu Çöpler Kompleks Madeni 2. Kapasite Artışı ve Flotasyon Tesisi projesi ” için Bakanlığımız tarafından verilen 07.10.2021 tarihli “ÇED Olumlu “ kararına esas Nihai ÇED raporunda; depremsellik ile ilgili aşağıda yer alan hususlar ve tedbirler açıklanmıştır.

“Madencilik faaliyetlerinin yürütüldüğü çalışma alanı Afet İşleri Genel Müdürlüğü Deprem Araştırma Dairesi'nin 1996 yılında hazırladığı Türkiye Deprem Bölgeleri ve Erzincan İli Deprem Haritası'na göre “2. Derece Deprem Bölgesi”nde yer almaktadır. 06.03.2007 tarihli ve 26454 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Deprem Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik”e göre 2. Derece Deprem Bölgesi için beklenen ivme değeri $0.4 \text{ g} > \text{PGA} \geq 0.3 \text{ g}$ değerindedir. Proje alanında gelecekteki deprem aktivite olasılığını belirlemek amacıyla deprem risk analizi yapılmaktadır. Risk analizi değerlendirmelerinde tarihi sismik veriler olasılık ve deterministik metotlar aracılığı ile incelenmiştir

Atık Depolama Tesisinin kaza veya afet sonucu yapısal bütünlüğünün bozulması durumunda yakın yerleşim birimlerine etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü'nden Prof. Dr. Kahraman Ünlü, İnşaat Mühendisliği Bölümünden Prof. Dr. Sevda Zühal Akyürek ve Jeoloji Mühendisliği Bölümünden Prof. Dr. Hasan Yazıcıgil tarafından Ağustos 2016'da bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma Çöpler Kompleks Madeni Atık Depolama Tesisinin Olası Kaza ve Afet Durumunda Çöpler ve Sabırlı Köyleri Yerleşkelerinin Değerlendirilmesi adı ile raporlanmış ve ADT Uygulama Projesi ekinde Bakanlığa sunulmuştur. Bu rapor kapsamında etkiler 4 ayrı senaryo üzerinden değerlendirilmiştir. ADT inşaat uygulama projesi ile birlikte kaza, afet vb. durumların da değerlendirildiği Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ilgili mühendislik bölüm temsilcileri tarafından hazırlanmış Ağustos 2016 tarih 2016-03-11-2-00-07 nolu teknik rapor Bakanlığa sunulmuş olup, yerleşim yerlerine bir etki olmadığı gösterilerek gereken onay alınmıştır. Bu rapora göre en kötü senaryo olan ADT'nin yıkılması durumunda dahi tesis içindeki bulunan proses atığı yüksek viskozitesi nedeniyle Fırat Nehri'ne ulaşmamaktadır.

ADT seddesinin mansap yüzeyi beklenen en şiddetli deprem (MCE) kriterine göre tasarlanmıştır. Pik yer ivmesi (PGA) 0,137 g olarak alınmıştır. Statik ve sismik analizler için güvenlik katsayısı 1,5 ve 1,1'den daha yüksek olacak şekilde tasarım yapılmıştır. ADT tasarımı için M7,0 büyüklüğünde depreme karşılık işletme esaslı deprem (OBE, Operating Basis Earthquake) 0,19 g olarak kabul edilecektir. Böyle bir hareketin geri dönüş periyodu 475 yıla karşılık gelmektedir. ADT seddesi fiziksel ve kimyasal açıdan duraylı olacak şekilde inşa edilecek, kamu sağlığı ve çevresel güvenlik açısından risk oluşturmayacaktır. Kapanış aşamasında ise En Büyük Deprem Tasarım (Maximum Design Earthquake, MDE) değeri olarak 475 yılda bir oluşabilecek deprem değerine (M7,5) göre işlem yapılacaktır. Ayrıca Erzincan İl afet ve Acil Durum Müdürlüğü Söz konusu projede komisyon üyesi olup, uygun görüşlerini bildirmişlerdir.